

Marek Szuba

ELEKTROENERGETYKA – INWESTYCJE I OBIEKTY ISTNIEJĄCE W OCENIE WYMOGÓW USTAWY PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA

HIGH VOLTAGE OBJECTS AND RADIOCOMMUNICATION INVESTMENTS IN VIEW OF REQUIREMENTS OF THE ENVIRONMENTAL PROTECTION ACT

Z Zakładu Elektroenergetyki Przemysłowej
Instytutu Energoelektryki
Politechniki Wrocławskiej

STRESZCZENIE

W artykule scharakteryzowano najważniejsze elementy procedur lokalizacyjnych inwestycji elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych, będących źródłem pól elektromagnetycznych, postrzeganych przez społeczność lokalną, jako poważne zagrożenie zdrowia. Punktem wyjścia do wyboru przez inwestora sposobu realizacji inwestycji jest jej klasyfikacja, zawarta w stosownym rozporządzeniu wykonawczym do ustawy prawo ochrony środowiska. Wyróżnia ono przedsięwzięcia obligatoryjnie lub fakultatywnie kwalifikowane do grupy inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Dla tych właśnie przedsięwzięć wprowadzona została nowa decyzja administracyjna – o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, której wydanie wymaga przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społeczeństwa.

Ostatnia nowelizacja Prawa ochrony środowiska obejmuje również zmiany dotyczące: zakresu raportu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (OOŚ), jawności procedur w postępowaniu OOŚ, postępowania transgranicznego oraz kwestie ochrony obszarów sieci Natura 2000. Istotną zmianą, korzystną dla użytkowników wielu obiektów elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych jest rezygnacja z konieczności uzyskiwania pozwoleń na emitowanie pól elektromagnetycznych. Med. Pr., 2006;57(2):217–222

Słowa kluczowe: pola elektromagnetyczne, linie i stacje elektroenergetyczne, procedura lokalizacyjna

ABSTRACT

This paper presents the most important elements of the localization procedure of high voltage overhead lines and substations and radio-communication objects which are the source of electromagnetic fields. These fields are perceived as a major threat to human health.

The point of departure to make a choice of investments is the special classification of technical installations described in one of the executive directive issued by virtue of the Environmental Protection Act. This special executive directive enumerates a lot of technical objects (installation), classified in the group of investments which have significant impact on the environment and some objects which could be classified in this group. For all this technical installations (e.g., overhead high voltage power lines) the provisions of the Environmental Protection Act impose an obligation to take particular steps to assure transparency of the environmental protection procedures, transborder procedures and the protection of areas included in the Natura 2000 network. Med Pr 2006;57(2):217–22

Key words: electromagnetic fields, overhead high voltage lines and substations

Adres autora: Wybrzeże Wyspiańskiego 27, 50-370 Wrocław, e-mail: marek.szuba@pwr.wroc.pl

Nadesłano: 6.03.2006

Zatwierdzono: 16.03.2006

WSTĘP

Od wielu lat budowa obiektów, wytwarzających pola elektromagnetyczne (linie i stacje elektroenergetyczne oraz obiekty radiokomunikacyjne) napotyka na coraz większe trudności. Główną ich przyczyną jest skomplikowana i długotrwała procedura lokalizacyjna, w ramach której niejednokrotnie dochodzi do gwałtownych protestów społeczności lokalnych, które w realizacji wspomnianych przedsięwzięć dopatrują się istotnego zagrożenia zdrowia oraz znaczącego obniżenia wartości

nieruchomości. Chociaż dla inwestorów sprawą o podstawowym znaczeniu, umożliwiającą pozytywne zakończenie procedury lokalizacyjnej związanej z budową linii napowietrznej wysokiego napięcia czy stacji bazowej telefonii komórkowej, jest ograniczenie uciążliwości towarzyszących pracy tych obiektów, to kwestią nie mniej istotną jest uproszczenie procedury lokalizacyjnej, w szczególności administracyjnej procedury oceny oddziaływania na środowisko, która zgodnie z dotychczas obowiązującymi przepisami przeprowadzana była dwukrotnie dla tego samego przedsięwzięcia. Ostatnie zmiany w ustawach regulujących tryb procedury lokalizacyjnej, m.in. inwestycji elektroenergetycznych

* Praca wygłoszona podczas Warsztatów IMP Łódź 2005 – Ochrona przed PEM, nt. „Krajowy system kontroli ekspozycji na pola elektromagnetyczne 0 Hz–300 GHz w świetle aktualnych uwarunkowań prawnych”, 29–30 listopada 2005 r., Łódź.

oraz radiokomunikacyjnych, prowadzą do znacznego uproszczenia procedury. Pomimo, że konsekwencją wprowadzonych zmian jest konieczność uzyskania nowej decyzji środowiskowej (tzw. decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach), to nie ulega wątpliwości, że ustawowy wymóg przeprowadzenia tylko raz procedury oceny oddziaływania na środowisko określonego przedsięwzięcia, powinien znacznie skrócić czas konieczny do uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę.

Rozmieszczenie pierwotnych źródeł energii, a także usytuowanie zakładów udostępniania kopalin i przedsiębiorstw przetwarzających je na energię elektryczną (elektrownie i elektrociepłownie) powoduje, że dostarczenie jej do odbiorców wymaga rozbudowy zarówno układu przesyłowego o napięciach 400 i 220 kV, sieci rozdzielczej o napięciu 110 kV, a także sieci średniego i niskiego napięcia. Wymienione elementy infrastruktury elektroenergetycznej, uzupełnione stacjami elektroenergetycznymi, tworzą tzw. system elektroenergetyczny, którego zadaniem jest wytworzenie energii elektrycznej o odpowiedniej jakości oraz dostarczenie jej z poszczególnych elektrowni do odbiorców, przy dużym stopniu niezawodności i możliwie najniższych kosztach. Podobne uwarunkowania dotyczą budowy i eksploatacji sieci łączności radiokomunikacyjnej o znaczeniu globalnym (sieci telefonii komórkowej).

Cel realizacji elektroenergetycznych inwestycji liniowych nie budzi wątpliwości. Uznając konieczność budowy linii napowietrznych wysokiego napięcia za oczywistą należy zauważyć, że każda decyzja, dotycząca budowy konkretnej linii napowietrznej, jest rezultatem gruntownych analiz techniczno-ekonomicznych, w których coraz częściej istotną pozycję stanowią kwestie związane z szeroko pojętą ochroną środowiska. Zagadnienia te są równie wnikliwie analizowane przy lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej.

Działania takie wydają się oczywiste, jeśli zważyć, że proces realizacji wspomnianych inwestycji, a w szczególności późniejszej ich eksploatacji, kojarzy się wielu ludziom z istotnymi niedogodnościami czy uciążliwościami, a szereg osób właśnie w liniach elektroenergetycznych i stacjach bazowych telefonii komórkowej dopatruje się istotnego źródła znaczącego zagrożenia swojego zdrowia, przede wszystkim na skutek działania pól elektromagnetycznych. W konsekwencji projekty budowy tego rodzaju obiektów napotykać na protesty nie tylko pojedynczych mieszkańców, lecz niekiedy całych społeczności lokalnych, czy licznych organizacji ekologicznych. Prawie w każdej z tych konfliktowych sytuacji społeczności lokalne wnioskuje o zmianę wy-

branej, z niemałym trudem, lokalizacji inwestycji (trasy linii, miejsca posadowienia wieży antenowej) na inną – najczęściej rodzącą konflikty z inną grupą społeczną czy zawodową (leśnicy, wędkarze, przyrodnicy) i w konsekwencji niesatysfakcjonującą inwestora.

W chwili obecnej nikt, zaznajomiony z techniką przesyłu energii elektrycznej liniami napowietrznymi oraz z zagadnieniami związanymi z procesem realizacji inwestycji (procedurą lokalizacyjną), nie kwestionuje pewnych uciążliwości, wynikających z faktu budowy linii oraz późniejszej jej eksploatacji. Trwają też ożywione dyskusje nad potencjalną szkodliwością promieniowania elektromagnetycznego, emitowanego przez anteny stacji bazowych telefonii komórkowej. Nie ulega jednak wątpliwości, że pomocą w zminimalizowaniu potencjalnych konfliktów w tych istotnych kwestiach powinny być obowiązujące przepisy prawa.

Chociaż dotychczas obowiązujące przepisy prawa zawarte przede wszystkim w ustawach: Prawo ochrony środowiska (POŚ), o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i Prawo budowlane, wraz z odpowiednimi aktami wykonawczymi, pozwalały w wielu przypadkach na zminimalizowanie konfliktów społecznych, to jednak dalej stwarzają one liczne bariery, wydłużające znacząco realizację wielu ważnych przedsięwzięć inwestycyjnych.

PROCEDURA LOKALIZACYJNA PRZEDSIĘWZIĘĆ INWESTYCYJNYCH BĘDĄCYCH ŹRÓDŁEM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

Pomimo braku przekonujących dowodów, pole elektromagnetyczne postrzegane jest przez społeczności lokalne jako najistotniejszy czynnik fizyczny, towarzyszący pracy każdej linii napowietrznej, a jego występowanie w otoczeniu linii oceniane jest jako wyjątkowo uciążliwe dla życia i szkodliwe dla zdrowia mieszkańców, w szczególności tych, zamieszkujących budynki usytuowane w niewielkiej odległości od linii. W takiej sytuacji podstawowym zadaniem inwestora i projektanta powinno być bądź unikanie zbliżenia projektowanych linii do zabudowy, przede wszystkim mieszkaniowej, bądź konstruowanie linii w taki sposób, by zminimalizować natężenie pola elektrycznego i magnetycznego pod linią oraz zmniejszyć szerokość obszaru objętego jego oddziaływaniem. Nie ulega wątpliwości, że właściwy wybór trasy linii ma w tym względzie kluczowe znaczenie i stanowi wstępny etap w procedurze lokalizacyjnej inwestycji, której zasady określa ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (1).

Bardzo podobne problemy występują przy realizacji innych inwestycji, będących źródłem pól elektromagnetycznych, w szczególności stacji bazowych telefonii komórkowej, których z oczywistych względów nie można lokalizować z dala od zabudowy mieszkaniowej.

Wspomniana wyżej ustawa (1) zakłada opracowywanie dokumentów planistycznych, także w zakresie realizacji inwestycji, na trzech poziomach: gminnym, wojewódzkim oraz krajowym. Na poziomie gminnym politykę przestrzenną określa studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego – dokument obligatoryjnie wykładany do publicznego wglądu i dyskutowany przez społeczności lokalne, chociaż nie posiadający rangi prawa miejscowego.

Podstawowym dokumentem planistycznym na poziomie lokalnym jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (m.p.z.p.) w randze aktu prawa miejscowego. Ponieważ procedura uchwalania m.p.z.p. jest niezwykle skomplikowana i czasochłonna, a ponadto ustawa (1) nie wprowadza konieczności pokrywania planami miejscowymi obszaru całej gminy, to szereg przedsięwzięć, które na mocy ustawy O gospodarce nieruchomościami (2) mogą być zaliczone do inwestycji celu publicznego (np. linie i stacje elektroenergetyczne, stacje bazowe telefonii komórkowej), lokalizowanych jest w oparciu o decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego (decyzja ULICP). Chociaż ta droga, zmierzająca do uzyskania decyzji lokalizacyjnej, jest niewątpliwie znacznie krótsza niż wprowadzenie inwestycji do m.p.z.p., to przepisy obowiązującej dotychczas ustawy Prawo ochrony środowiska obowiązywały właściwe organy do dwukrotnego przeprowadzenia skomplikowanej procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia (tzw. procedura OOS), zaliczonego na mocy rozporządzenia (3) do inwestycji mogącej znacząco oddziaływać na środowisko. Trzeba przypomnieć, że w myśl wspomnianego rozporządzenia, za inwestycje obligatoryjnie kwalifikowane, jako mogące znacząco oddziaływać na środowisko i wymagające sporządzenia raportu OOS, uznaje się:

- stacje elektroenergetyczne lub napowietrzne linie elektroenergetyczne, o napięciu znamionowym wynoszącym nie mniej niż 220 kV, o długości nie mniejszej niż 15 km;

- instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne, emitujące pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 100 W, emitujące pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz.

Natomiast do grupy przedsięwzięć, które właściwy organ może uznać za mogące znacząco oddziaływać na środowisko i w konsekwencji wymagać sporządzenia raportu OOS, zalicza się:

- stacje elektroenergetyczne lub napowietrzne linie elektroenergetyczne, o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV, niewymienione wyżej;

- instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne, emitujące pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W i nie więcej niż 100 W, emitujące pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz.

Dla wszystkich przedsięwzięć zaliczonych (obligatoryjnie lub fakultatywnie) do grupy mogących znacząco oddziaływać na środowisko, procedurę OOS z udziałem społeczeństwa po raz pierwszy należało przeprowadzić na etapie uzgadniania decyzji ULICP, a następnie na etapie uzgadniania decyzji o pozwoleniu na budowę. W każdym z tych postępowań administracyjnych niezbędne było wykonanie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (raport OOS) oraz zapewnienie – na zasadach określonych w ustawie Prawo ochrony środowiska – udziału społeczeństwa, którego przedstawiciele mieli prawie nieograniczone możliwości blokowania planowanego do realizacji przedsięwzięcia. Pragmatyka ta była od lat krytykowana i, jak wskazywały liczne przykłady, powodowała wiele problemów z absorpcją znacznych środków unijnych, przede wszystkim przeznaczonych na realizację projektów zakwalifikowanych do korzystania z Funduszu Spójności.

ZMIANY USTAWY PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW REGULUJĄCYCH ZASADY PROCEDURY LOKALIZACYJNEJ INWESTYCJI ELEKTROENERGETYCZNYCH I RADIOKOMUNIKACYJNYCH

Ustawa z dnia 18 maja 2005 r. o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (4) wprowadziła szereg daleko idących zmian, m. in. w regulacjach dotyczących ochrony środowiska w działalności inwestycyjnej. Dotyczą one zarówno postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planów (m.in. postępowania przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) i programów jak i postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych.

Bardzo istotnym elementem zmian są uregulowania prawne, związane z oceną oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na Europejską Sieć Ekologiczną Natura 2000. Zgodnie bowiem z zapisami zawartymi w art. 46, ust.1, pkt. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska „Realizacja planowanego przedsięwzięcia, które nie jest bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony, jeżeli może ono znacząco oddziaływać na ten obszar – jest dopuszczalna po uzyskaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach”. Jeśli uwzględnić, że – zgodnie z oficjalnymi dokumentami Ministerstwa Środowiska (5) – do obszarów uznawanych za sieć Natura 2000 zalicza się:

- Istniejące obszary specjalnej ochrony ptaków (OSOP) – ustanowione rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (obszary zilustrowane mapami – załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (6).

- Projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk (SOOS) – zgodnie z listą przekazaną przez Rząd RP do Komisji Europejskiej w celu zatwierdzenia.

- Potencjalne obszary Natura 2000 – obszary, które spełniają kryteria Dyrektywy Ptasiej i Siedliskowej, zgłoszone przez organizacje ekologiczne na tzw. „Shadow list”.

Nie ulega wątpliwości, że realizacja wielu elektroenergetycznych inwestycji liniowych przewidywanych do zlokalizowania na terenach zaliczonych do sieci Natura 2000 będzie napotykać na bardzo poważne trudności.

Najdalej idące zmiany, w stosunku do przepisów obowiązujących do dnia 27.07.2005 r., dotyczą systemu ocen oddziaływania na środowisko. Poza koniecznością dostosowania polskich przepisów do wymogów prawa wspólnotowego, celowość zmian w tym zakresie była sygnalizowana wielokrotnie. Dotychczasowy system procedur OOS był – zdaniem większości specjalistów – nadmiernie rozbudowany, a konieczność ograniczenia ilości postępowań w odniesieniu do tego samego przedsięwzięcia wydaje się oczywistością. Choć z pewnością dyskusyjne, i nie w pełni implementujące, wspólnotowe Dyrektywy OOS, najistotniejsze zmiany w systemie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć inwestycyjnych obejmują:

- wprowadzenie nowej decyzji (administracyjnej) o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia (zwaną „decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach”),

- ograniczenie zakresu stosowania procedury OOS,

- wprowadzenie nowej kategorii przedsięwzięć, wymagających przeprowadzenia procedury OOS.

Nowela ustawy Prawo ochrony środowiska wprowadza także szereg zmian dotyczących:

- zakresu raportu OOS,

- jawności procedury OOS,

- procedury OOS dla inwestycji liniowych (jedna procedura),

- postępowania transgranicznego,

- rezygnacji z wydawania pozwoleń na emitowanie pól elektromagnetycznych i hałasu.

Najistotniejszą zmianą – korzystną dla inwestorów realizujących przedsięwzięcia zaliczone na mocy rozporządzenia (3) do grupy inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko (większość napowietrznych linii elektroenergetycznych i obiektów radiokomunikacyjnych, w tym stacje bazowe telefonii komórkowej) – jest przepis (art. 46 POŚ) nakazujący uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla wspomnianych przedsięwzięć wyłącznie raz – przed wystąpieniem z wnioskiem o wydanie pozwolenia na budowę. Skutkiem tego wyłącznie raz przeprowadzane będzie czasochłonne postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społeczeństwa. Choć w dotychczas obowiązujących przepisach kategoria decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych nie występowała, to na mocy art. 46 ust. 4 ustawy POŚ przed nowelizacją, konieczne było przeprowadzenie postępowania w sprawie OOS na etapie ubiegania się o:

- decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (decyzję ULICP),

- decyzję o pozwoleniu na budowę.

W przypadku przedsięwzięć wymagających z mocy ustawy POŚ (7) przeprowadzenia postępowania w sprawie OOS, lecz nie wymagających – stosownie do zapisów Prawa budowlanego (8) – pozwolenia na budowę, uzyskanie decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych będzie konieczne na mocy art. 46 ust. 4a znowelizowanej ustawy POŚ. Dotyczyć to będzie m.in. przedsięwzięć, dla których wymagane jest zgłoszenie:

- budowy lub wykonywania robót budowlanych,

- zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części.

Zapisy te zapobiegają wyłączeniu z procedury oceny oddziaływania na środowisko niektórych przedsięwzięć, mogących znacząco oddziaływać na środowisko, podlegających tylko zgłoszeniu do organu nadzoru budowlanego. Dotyczyć to będzie m.in. wielu obiektów radiokomunikacyjnych, szeregu modernizowanych stacji bazowych telefonii komórkowej, dla których koniecz-

ność przeprowadzenia postępowania OOS – w dotychczasowych przepisach nieprecyzyjnie wyartykułowana – wynika z faktu, że są to obiekty będące źródłem pól elektromagnetycznych.

Na mocy zapisów art. 46, ust. 1, pkt 4 Prawa ochrony środowiska, utrudnione będzie tak często stosowane przez inwestorów „dzielenie” niektórych inwestycji liniowych (drogi, linie elektroenergetyczne), zaliczonych obligatoryjnie do grupy A. Działania takie miały na celu uzyskanie częściowych decyzji administracyjnych (decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o pozwoleniu na budowę). Aktualnie, uzyskanie takich częściowych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach będzie niemożliwe, gdyż ustawa nakłada obowiązek objęcia tą decyzją całego przedsięwzięcia realizowanego na obszarze województwa.

Komentując kompleks spraw związanych z wprowadzeniem nowej decyzji środowiskowej (decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach) należy zauważyć, że:

- decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wydana jest na wniosek inwestora, podobnie jak większość decyzji towarzyszących procesowi inwestycyjnemu;

- wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach można wystąpić zarówno przed uzyskaniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (decyzji ULICP), jak i po jej uzyskaniu – przed wystąpieniem z wnioskiem o wydanie pozwolenia na budowę;

- do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach inwestor zobowiązany jest dołączyć, m.in.:

- raport OOS – w przypadku przedsięwzięć zaliczonych do grupy mogących znacząco oddziaływać na środowisko,

- informację ekologiczną – w przypadku pozostałych przedsięwzięć,

- decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wymaga uzgodnienia z:

- organem ochrony środowiska,

- organem inspekcji sanitarnej;

- decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wiąże organ wydający pozwolenie na budowę lub przyjmujący zgłoszenie robót budowlanych.

Zgodnie z zapisami zawartymi w ustawie Prawo ochrony środowiska (7) organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach jest:

- wojewoda – dla przedsięwzięć obligatoryjnie zaliczonych do grupy mogących znacząco oddziaływać na środowisko (większość linii i stacji 400 i 220 kV oraz praktycznie wszystkie stacje bazowe telefonii komórkowej),

- wójt, burmistrz lub prezydent miasta – dla pozostałych przedsięwzięć wymagających uzyskania takiej decyzji (linie i stacje 110 kV zaliczone na mocy stosownego postanowienia właściwego organu do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko).

ZMIANY W USTAWIE PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA, DOTYCZĄCE EKSPLOATACJI INWESTYCJI BĘDĄCYCH ŹRÓDŁEM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

Zasadniczą zmianą w ustawie POŚ (7) jest rezygnacja z obowiązku uzyskiwania pozwoleń na emitowanie pól elektromagnetycznych, wymaganych dotychczas dla:

- a) linii i stacji elektroenergetycznych o napięciu znamionowym 110 kV lub wyższym,

- b) instalacji radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych i radiolokacyjnych, których równoważna moc promieniowana izotropowo jest równa 15 W lub wyższa, emitujących pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0,03 MHz do 300 000 MHz.

Skreślenie art. 180 pkt. 4 i 5 w ustawie POŚ w dotychczasowym brzmieniu z radością powitają właściciele linii i stacji elektroenergetycznych o napięciu 110 kV i wyższym (ponad 40 000 km linii i kilkaset stacji), na których poprzednia edycja ustawy nałożyła kosztowny i czasochłonny obowiązek uzyskiwania wspomnianych pozwoleń. Kontrowersyjny wymóg uzyskiwania pozwolenia na emitowanie pól elektromagnetycznych został zastąpiony obowiązkiem zgłoszenia. W konsekwencji instalacja (np. linia elektroenergetyczna), z której emisja nie wymaga pozwolenia, mogąca negatywnie oddziaływać na środowisko, podlega zgłoszeniu organowi ochrony środowiska. Prowadzący instalację jest zobowiązany do dokonania zgłoszenia przed rozpoczęciem eksploatacji, a do jej eksploatacji można przystąpić, jeżeli organ właściwy do przyjęcia zgłoszenia w terminie 30 dni od dnia doręczenia zgłoszenia nie wniesie sprzeciwu w drodze decyzji. Instalacje objęte obowiązkiem zgłoszenia w okresie, gdy są już eksploatowane, prowadzący jest zobowiązany zgłosić w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie przepisów ustawy (7).

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

Komentując wejście w życie znowelizowanej ustawy Prawo ochrony środowiska (7) należy zwrócić uwagę na dość nietypowy zapis art. 19 ustawy o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (4), w brzmieniu:

„Do postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wszczętych, a niezakończonych decyzją osta-

teczną przed dniem wejścia w życie ustawy (7), przepisy dotychczasowe stosuje się na wniosek uprawnionego podmiotu”.

W przypadkach, gdy postępowanie w sprawie OOS towarzyszące postępowaniu w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę nie zostało zakończone decyzją ostateczną przed dniem 28.07.2005 r. inwestor powinien wystąpić do właściwego organu z wnioskiem o zastosowanie przepisów dotychczasowych. Takie działanie uchronić może inwestora przed rozpoczęciem nowej procedury, tj. uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, co w szeregu przypadków powinno skrócić czas czynności formalno-prawnych, towarzyszących przygotowaniu inwestycji.

Pewne zamieszanie w postępowaniach zmierzających do wydania pozwolenia na użytkowanie obiektów emitujących pola elektromagnetyczne oraz hałas wprowadziły zapisy zawarte w art. 25 ustawy (4), w brzmieniu „ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem: ...

4) art. 1, pkt 64, ..., które wchodzi w życie po upływie 2 lat od dnia wejścia w życie ustawy, ...”.

Treść art. 1, pkt 64 stanowi, że „po art. 147 dodaje się art. 147a, w brzmieniu:

„Art. 147a. 1. Prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia są obowiązani zapewnić wykonanie pomiarów wielkości emisji lub innych warunków korzystania ze środowiska przez laboratorium posiadające:

1) certyfikat wdrożonego systemu jakości lub certyfikat akredytacji w rozumieniu ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (DzU z 2004 r. nr 204, poz. 2087 oraz z 2005 r. nr 64, poz. 565)...”

Interpretacja tej dość złożonej konstrukcji prawnej prowadzi do wniosku, że pomiary wielkości emisji wykonywane na potrzeby prowadzącego instalację lub użytkownika urządzenia emitującego pole elektromagnetyczne mogą być wykonywane do dnia 27.07.2007 r. przez laboratoria, które nie posiadają wdrożonego systemu jakości lub certyfikatu akredytacji.

WNIOSKI

1. Ostatnia nowelizacja ustawy Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw związanych z procedurą lokalizacyjną, m.in. inwestycji będących źródłem pól elektromagnetycznych, powinna spowodować istotne skrócenie czasu koniecznego do uzyskania pozwolenia na budowę.

2. Niezwykle korzystna dla inwestorów, w szczególności tych, którzy realizującą inwestycje liniowe o zna-

czeniu ponadlokalnym, jest rezygnacja z dwukrotnego przeprowadzania procedury oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społeczeństwa.

3. Wprowadzenie obszarów ochrony sieci NATURA 2000 spowoduje bardzo poważne ograniczenia w lokalizacji inwestycji liniowych (linie elektroenergetyczne, drogi) w wielu regionach kraju.

4. Chociaż rezygnacja z konieczności uzyskiwania pozwoleń na emitowanie pól elektromagnetycznych (oraz hałasu) została z zadowoleniem przyjęta zarówno przez operatorów telefonii komórkowej, jak i właścicieli sieci przesyłowo-rozdzielczej, to nie ulega wątpliwości, że utrudni to państwowy monitoring tej coraz bardziej powszechnej w środowisku wielkości fizycznej.

PIŚMIENNICTWO

1. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. DzU 2003, Nr 80, poz. 717 [z późniejszymi zmianami w DzU 2004, nr 6, poz. 41; nr 141, poz. 1492 oraz 2005, nr 113, poz. 954]
2. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. Tekst jednolity. DzU 2004, nr 261, poz. 2603 [z późniejszymi zmianami w DzU 2004, nr 281, poz. 2782]
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko. DzU 2004, nr 257, poz. 2573 [z późniejszymi zmianami w DzU 2005, nr 92, poz. 769]
4. Ustawa z dnia 18 maja 2005 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw. DzU 2005, nr 113, poz. 954
5. Wytyczne dla wojewodów i beneficjentów w kwestii postępowania w stosunku do przepisów Dyrektywy 92/43/EWG, dotyczących ochrony siedlisk przyrodniczych. Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2005
6. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. DzU 2004, nr 229, poz. 2313
7. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. DzU 2001, nr 62, poz. 627 [z późniejszymi zmianami w DzU 2001, nr 115, poz. 1229; 2002, nr 74, poz. 676; nr 113, poz. 984; nr 233, poz. 1957; 2003, nr 46, poz. 392; nr 80, poz. 717; nr 80, poz. 721; nr 162, poz. 1568; nr 175, poz. 1693; nr 190, poz. 1865; nr 217, poz. 2124; 2004, nr 19, poz. 177; nr 49, poz. 464; nr 70, poz. 631; Nr 91, poz. 875; nr 92, poz. 880; nr 96, poz. 959; nr 121, poz. 1263; nr 273, poz. 2703; nr 281, poz. 2784; 2005, nr 25, poz. 202 oraz nr 113, poz. 954 – z uwzględnieniem zmian wprowadzonych ustawą Prawo ochrony środowiska]
8. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane. Tekst jednolity: DzU 2003, nr 207, poz. 2016 [z późniejszymi zmianami w DzU 2004, nr 6, poz. 41; nr 92, poz. 881; nr 93, poz. 888; nr 96, poz. 959 oraz 2005, nr 113, poz. 954]